

Đokić gradi, Dodik ruši

Predsjednik SP-a pozdravio je odluku o smjeni svog ministra

Piše: **GORAN DAKIĆ**

Ovaj Dogan je bio kraće ministar nego ja potpredsjednik, izjavio je Ivan Begić i time najbolje opisao cirkus koji je nastupio nakon izbora nove Vlade Republike Srpske u kojoj je manje od jednog dana sjedio i jedan - osuđenik.

Ministar za porodicu, omladinu i sport Dado Dogan, kadar Socijalističke partije Petra Đokića, osuđen je 2019. na godinu zatvora zbog saobraćajne nesreće, ali ga je nakon toga tadašnja predsjednica Republike Srpske Željka

Cvijanović pomilovala. Dodik je odmah tražio od premijera RS-a Radovana Viškovića da smijeni Dogana ili da Dogan sam podnese ostavku. Socijalisti su juče pola dana hrabro ćutali, a onda je Đokić pozdravio ovu Dodikovu

odluku i takođe tražio od Dogana da ponese ostavku na mjesto ministra. Dogan je rekao da će podnijeti ostavku, jer ne želi da "šteti ugledu partije". Ostaje pitanje da li će Dogan nakon ostavke ili smjene tražiti bijeli hljeb. / STR. 2. i 3.

Kampanja može i bez feninga?

Piše: **EDIN BARIMAC**

Političke stranke u BiH potrošile su ove godine na izbornu kampanju više od 11,3 miliona maraka. Rekorderi su, po izvještaju CIK-a, SNSD i SDA, koji su potrošili nešto više od po 1,5 miliona KM. Ono što je zanimljivo jeste i da su neke od političkih stranaka, a koje su postale i parlamentarne, iskazale troškove - nula KM.

CIK BiH je jučer ponovo priznao sporni listić od kojeg ovisi peti delegat iz RS-a u državnom Domu naroda. Prema ovoj odluci, liste SNSD-a i PDP-a imaju po 12 glasova, pa će delegata odlučiti žrijeb. / STR. 2. i 3.

Pogled na otvorenu dolinu kojom teče Miljacka

"To je grad. Gledano odozgo, lijevo i desno, ulice, kuće i bašte spuštaju se niz strme brežuljke do otvorene doline kojom teče Miljacka. Grad, kao otvorena knjiga", riječi su Christophea Solioza utkane u njegovu umjetničku knjigu "Passages à Sarajevo". Solioz za naš list govori o knjizi koju prožimaju fotografije Milomira Kovačevića Strašnog. / PASSAGES À SARAJEVO / SCREENSHOT / MILOMIR KOVAČEVIĆ STRAŠNI / ©GEORG / STR. 44. i 45.

Nova prijava protiv pedofila

Piše: **AMRA BRKIĆ-ČEKIĆ**

Kada je prije 12 godina jedan bh. advokat uzdrmao javnost tvrdnjom da je u našoj zemlji mnogo više slučajeva pedofilije nego što znamo, svi su mislili da pretjeruje. Da je bio u pravu, svjedočimo danima. Jučer ujutro sarajevskoj policiji stigla je prijava od roditelja 13-godišnjakinje koja pohađa Osnovnu školu Stari Ilijaš: djevojčica je zbog bludnih radnji prijavila nastavnika tjelesnog odgoja i sporta. Uhapšen je i slijedi saslušanje u Tužilaštvu Kantona Sarajevo. Istraga traje, a dio roditelja kaže kako je nastavnik "divan čovjek i kao drugi roditelj djece". / STR. 21.

PROJEKAT: TELEVIZIJSKOG I RADIJSKOG PROGRAMA
OD 24. DO 30. DECEMBRA 2022.

antena

Božić je svetkovina mira, ljubavi, obitelji i radosti

Bh. televizije će veliki kršćanski blagdan obilježiti nizom prigodnih programskih kulturno-zabavnih i filmskih sadržaja

Inspektor George Gently je primjer pravednog čovjeka

Stonehenge: Arheolozi u potrazi za izgubljenim krugom

"In Medias Res" ugostio biskupa mons. Franju Komaricu

antena

Kuće Mediterana u skladu sa tradicijom i kulturom

STR. 24.

Priča o fra Mirku Majdandžiću

STR. 25.

Specijal epizoda o detektivu Williamu Murdochu

STR. 40.

Film: "Ljubav u New Yorku"

STR. 41.

Delibašić kandidat za Kuću slavnih

Najbolji sportista BiH svih vremena bio je klupski i reprezentativni šampion Evrope

Piše: **JASMIN TAJIĆ**

Proslavljeni bosanskohercegovački košarkaš i trener Mirza Delibašić ponovo se nalazi na spisku kandidata za prijem u Kuću slavnih. Delibašić je za Košarkaški klub Bosna odigrao gotovo 700 utakmica i postigao približno 14.000 koševa. Bio je prvak Jugoslavije (1978. i 1980), klupski prvak Evrope 1979. godine, a s reprezentacijom bivše države osvojio je sve moguće trofeje. Dva puta bio je šampion Starog kontinenta (1977.

i 1979), prvak svijeta 1978. i olimpijski pobjednik 1980. godine. Za najboljeg košarkaša SFRJ proglašen je 1980. Dres Jugoslavije obukao je 176 puta i postigao 1.759 poena. Četiri je puta biran za najboljeg sportistu Bosne i Hercegovine, a 2000. godine proglašen je sportstom svih vremena u BiH. Članovi klase 2023. bit će poznati 1. aprila, a svečana ceremonija prijema u Kuću slavnih bit će održana 11. i 12. avgusta. / STR. 63.

Stvari idu naprijed / SENAD GUBELIĆ

Još se nismo navikli na stalne plate

Zemaljski muzej BiH je napokon stao na noge, doduše klimave, jer još ovisi o milosti i samilosti inih vlastodržaca. Ali, kako kaže v. d. direktora Mirsad Sijarić, napretka ima

- Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine bi po sistematizaciji trebao imati 104 radna mjesta, a mi trenutno imamo 50. Ti nedostaci su ravnomjerno raspoređeni po odjeljenjima Muzeja kojih imamo pet. Najveći problem je na Odjelenju za arheologiju, kaže Mirsad Sijarić, rezimirajući rad Zemaljskog muzeja BiH na kraju kalendarske, ali i prethodne dvije godine.

- Za trenutni broj zaposlenih naš godišnji budžet bi trebao iznositi oko milion i 300 hiljada KM, i to samo za radni pogon plate radnika i režijski troškovi Muzeja, bez popravki, izložbi i drugih aktivnosti. Ali, mi smo u 2020, od svih nivoa vlasti, dobili oko 770.000 KM, dok smo se za ostala sredstva sami pobrinuli, a u to spada i 270.000 KM koje smo zaradili vlastitim radom. Napominjem da je u pitanju pandemijska godina pa su bili lošiji rezultati, ističe Sijarić.

Tokom 2021. Muzej je dobio 955.000 KM od svih nivoa vlasti, dok je budžet za plate radnika i režije za tu godinu iznosio milion i 350 hiljada KM. Ove godine budžet Muzeja trebao je biti 1.400.000 KM, dok je uplaćeno 1.276.000 KM od svih nivoa vlasti.

- To je značajna razlika u odnosu na prethodne godine, prvenstveno zahvaljujući ugovoru koji je potpisan sa Univerzitetom u Sarajevu i sa Vladom Kantona Sarajevo koji se počeo realizovati. Ove godine smo, umjesto 300.000 KM, koliko smo zadnjih godina dobijali od Kantona Sarajevo, dobili ukupno 960.000 KM, što je pružilo veliki nivo sigurnosti za nas. Još se nismo navikli na takvu situaciju, ali je ovo prvi put od rata da imamo osigurano oko 60 posto plate za svaki mjesec, kaže Sijarić.

Divne su to vijesti gledajući sve prethodne poratne godine, ali kada jedna institucija, krovna muzejska institucija, fokusira svoju energiju za iznalaženje novca za plate, a ne za istraživanje, trebali bi se svi zapitati zašto je to tako.

- Ovo je nacionalni spomenik BiH. Četiri objekta završena 1913. Svako ko ne živi u hotelu može pretpostaviti da su troškovi održavanja ovakve institucije enormni i svakodnevno se nešto kvari, a da ne govorimo o potrebnim ulaganjima u razvoj i popravke. Nije dovoljno da ljudi samo dobiju platu, ističe poraznu činjenicu direktor Zemaljskog.

Ipak, samo zahvaljujući entuzijazmu i zalaganju radnika, Zemaljski muzej BiH je ostvario i pozitivne pomake. Muzej je 2020. posjetilo oko 10.000 osoba, 2021. je taj broj povećan na oko 20.000, a u ovoj godini Zemaljski muzej je posjetilo oko 100.000 posjetilaca, od toga 40.000 s plaćenim ulaznicama, a ostatak kroz dane otvorenih vrata.

- Malo je živnula i naučna djelatnost. Objavljeno je oko 50 stručnih i naučnih radova uposlenika Muzeja, štampano nekoliko monografija. Pripremaju se ili su štampani novi brojevi Glasnika Zemaljskog muzeja, dodaje Sijarić.

U fokusu rada Muzeja u posljednje tri godine bile su revitalizacija, invertizacija, revizija zbirki, kao i pripreme za otvaranje stalnih izložbi. Tu je i završetak projekta sanacije zgrada koji je finansirao Fond američkih ambasadora, a u toku je realizacija projekta sa švicarskom Fondacijom ALIPH vrijedna milion KM te projekat sa Ambasdom Češke Republike.

N. S.

Sarajevo kroz fotograf

U Muzeju umjetnosti i historije u Genevi predstavljena je knjiga "Passages à Sarajevo", a autor Christophe Solioz za naš list govori o umjetnosti fotografije

Razgovarala: **MATEA JERKOVIĆ**

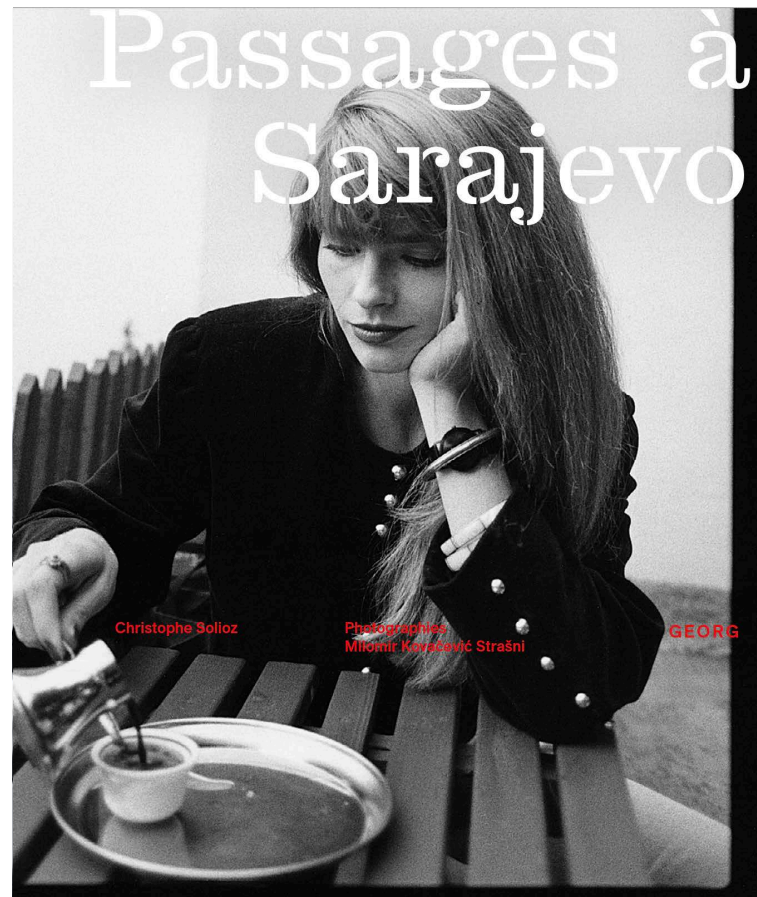
Christophe Solioz, filozof i politički analitičar, u ponedjeljak je predstavio umjetničku knjigu "Passages à Sarajevo" u Muzeju umjetnosti i historije u Genevi. Knjiga je satkana kroz montažu autobiografskih urbanih minijatura i fotografija Milomira Kovačevića Strašnog.

Decembra 19. predstavili ste svoju knjigu u Genevi. Kako se rodila ideja za događaj?

- Predstavljanju knjige prisustvovalo je oko 70 ljudi. Među mnogima iz dijaspore kao što su: Jasmina Alibegović Zaza, Svebor Dizdarević, Emir Gengi, Selma Hidić, Dražen Petrović, Tanja Šarenac i Selma Bajrektarević - ako spomenemo samo neke, prisutni su bili i novinari švicarskog radija i televizije, prijatelji Sarajeva poput Vladimira Velebita (sina generala) i Jean-François Bergera, Thomasa Brucheza (potpredsjednika Švicarske omladinske socijalističke partije) i 10-ak studenata, te profesori sa fakulteta i predstavnici Muzeja.

Tkanje knjige

Uvodnu riječ je održao prof. dr. Nenad Stojanović (Univerzitet u Genevi). Cjelokupna namjera je bila da se fotografski rad Milomira Kovačevića Strašnog predstavi na istaknutom

Naslovnica knjige / MILOMIR KOVAČEVIĆ STRAŠNI / ©GEORG

mjestu i, naravno, da se pruži uvid u tkanje umjetničke knjige. Neka umjetnička djela koja su snažno utjecala na knjigu su "Knjiga prozora" Semzina Mehmedinovića, "Anđeli Sarajeva" Louisa Jammesa. Na kraju, ali ne i najmanje važno, ilustrujući rečenicu Siegfrieda Kracauera, "ono što je haotično, može i da rađa zvijezde", na ekranu je prikazana umjetnička instalacija na otvorenom Ede Vejselovića "Grad zvijezda".

Kakvo značenje nose naslov i naslovnica knjige?

- Tema knjige je grad Sarajevo. Naslov se odnosi na majstorsko dje-

lo Waltera Benjamina "Projekat pasaži - Pariz, prijestolnica XIX vijeka", kao i na pjesmu Abdulaha Sidrana "I drugi su pjevali o gradu" (iz "Sarajevskog tabuta", 1993, pjesma je u knjizi reproducirana na francuskom). To se također odnosi na moje brojne dolaskе i odlaske između Sarajeva i Geneve (1995-2022). Ovo kretanje klatna poprma poseban odjek s obzirom na moje kretanje između Bremana (mojeg rodnog grada) i Geneve, koji su označile moje djetinjstvo i odnose se na moje prvo iskustvo prostora (ključni koncept u knjizi koji propituje urbani prostor). Analogija sugerira važ-

Milomir Kovačević Strašni, Nenad Stojanović, Svebor Dizdarević, Christophe Solioz (slijeva nadesno) / LES STUDIOS CASAGRANDE

rafije

nost koju Sarajevo ima, kao i pravac mog putovanja. Naslovna slika ilustruje visok nivo intertekstualnosti umjetničke knjige. Može se povezati s Calvinovom knjigom “Nevidljivi gradovi” (1972) - u ovom romanu Marko Polo opisuje 55 fiktivnih gradova, a svi nose ženska imena.

Zašto ste odabrali žanr urbanih minijatura?

- U početku, još 2017. godine, projekat knjige je izgledao kao knjiga o arhitekturi. U toj ranoj fazi odlučio sam se za tehniku fragmenta i montaže. Objke karakterišu “urbane minijature” (književni žanr ilustrovan poznatim urbanim tekstovima Franza Hessela, Waltera Benjamina i Siegfrieda Kracauera). Po mom mišljenju, ovaj književni žanr najbolje odgovara kako bi se izrazila fragmentarna urbana stvarnost modernog grada, a posebno Sarajeva. Posljedično, knjiga se udaljila od arhitekture i urbanizma i postala umjetnička knjiga koja kreativno kombinira tekstove i slike. Izbor urbanih minijatura ima drugi razlog. Tražio sam i formu koja odgovara mom radikalnom iskustvu Sarajeva: za razliku od običnog iskustva, čisto iskustvo zahtijeva drugačije razmišljanje i izražavanje. U svojoj radikalnoj razlici u odnosu na uobičajenu upotrebu jezika, urbane minijature čine, po mom mišljenju, jezik par excellence čistog iskustva (grada). Ove urbane minijature tako imaju autobiografski aspekt koji koristim kao izgovor da pokušam da “kažem” grad, ali i da izrazim svoje poštovanje, zahvalnost i prijateljstvo prema mnogim Sarajlijama.

Zašto su Vam Walter Benjamin i Siegfried Kracauer toliko važni?

- Walter Benjamin mi je pomogao da popravim ono što mi se na prvu učinilo kao jednostavan dokaz prateći moje višestruke prakse grada, odnosno potrebu da istovremeno uključim tri različita pristupa: tekst, sliku i mrežu. Slika ovdje podrazumijeva, naravno, fotografski rad Milomira Kovačevića Strašnog, ali i mentalne slike, slike sjećanja, slike snova, ponekad i određeni tekstovi koji imaju vrijednost slike, ne zaboravljajući prisustvo slike

Knjiga je predstavljena u Muzeju umjetnosti i historije Geneva / LES STUDIOS CASAGRANDE

Passages à Sarajevo / SCREENSHOT/MILOMIR KOVAČEVIĆ STRAŠNI / ©GEORG

(ram, triptih) strukturirajući knjigu. Zaista, posljednje tri sekvence knjige su sastavljene poput triptiha, pa je preposljednji tekst, “ville livre”/“grad kao knjiga”, taj koji zatvara knjigu. Upravo ovaj dio uključuje Sidranovu pjesmu “I drugi su pjevali o gradu” zajedno sa fotografijom pjesnika. Ako malo pogledate neke stranice čuvene knjige Dušana Grabrijana i Juraya Neidhardt “Arhitektura Bosne i put u suvremeno” (Ljubljana, DZS, 1957), iznenadićete se istovremenim prisustvom fotografije, skica, gradskih mreža i pjesama kao uvida u četiri ključna poglavlja (Grad, str. 41-43,

Stara čaršija, str. 59-61, Mahala, str. 141-142 i Kuća, str. 163-165). Ovdje Siegfried Kracauer igra odlučujuću ulogu. Zaslužen je što se filmski žanr (dokumentarni film) Džige Vertova (1896-1954) transponovao u književnu formu urbanih minijatura. Nota bene: ako Kracauerove urbane minijature doista nisu popraćene slikama, ipak su pod snažnim utjecajem slike koja izbija na površinu i navodnjava sve njegove tekstove. Zapravo, cijeli njegov pristup proizlazi iz vizualne antropologije.

Možete li nam reći nešto više o fragmentima i tehnici montaže?

- Knjiga tako polazi od tehnike montažnog kombinovanja tekstova, citata sa fotografijama Milomira Kovačevića Strašnog, i to van svake hijerarhije i hronologije. Dakle, radi se o montaži od dvadeset i jedne nezavisne sekvence, od kojih je svaka sastavljena od dvije dvostruke stranice na kojima se izmjenjuju tekstovi i fotografije. Svaka sekvenca kopa svoju brazdu, razvija sopstvenu perspektivu, svoj prostor-vrijeme, i strukturisana je - ponekad divljom - jukstapozicijom tekstova i fotografija. Sve kako bi se ilustrovalo da je iskustvo nesmanjivo raznoliko, pluralno i višestruko. Montaža omogućava, s jedne strane, ogledanje u šoku rata (kao i poslijeratnog perioda) i, s druge strane, izvorno stanje (koje i malo dijete zna) radikalnog iskustva ili čistog iskustva - u kojoj se kaos utisaka i ideja može povezati, često slučajno, i na lud način. U oba slučaja, daleko od društvenih konvencija i pravila, može se doživjeti slobodno i divlje stanje “bića” (na individualnom nivou) i “zajedničkog” (na kolektivnom nivou). Ovom knjigom nastavljam svoj lov na ono što najčešće ostaje zakopano u isuviše ljudskoj organizaciji i običnom društvenom životu.

Kombinacija teksta i fotografije u velikoj mjeri strukturise Vašu knjigu.

- Zaista. Ali fotografija je na prvom mjestu i u smislu pisanja (bez slike ne mogu pisati) i strukture knjige. Najčešće, “interval” drži tekst na distanci od fotografije (i obrnuto), manje da bi im se suprotstavio, već kako bi istakao njihove karakteristične kvalitete,

Posljedično, knjiga se udaljila od arhitekture i urbanizma i postala umjetnička knjiga koja kreativno kombinira tekstove i slike

a time i njihovu specifičnost. Fotografije prate tekstove kako bi proširile njihovo značenje, razotkrile njihovu formu; nasuprot tome, tekstovi prate fotografije kako bi proširili prostor vidljivog, pomjerili figuraciju. Pokret je dakle dvojak: tekstovi su usidreni u slike kako bi se oslobodili od toga - slobodna artikulacija između tekstova i fotografija ima za cilj spriječiti zatvaranje značenja. Ukratko rečeno: važno je “pustiti utjecaje da igraju slobodno” (Paul Éluard). Na tekstovima je, nakon što su dosegli određenu tačku, da obustave prezentaciju (pripovijedanje, objašnjenje ili opis) kako bi napravili mjesta za sliku koja dolazi kako bi povezala neizgovoreni tekst. To je posebno grafički izraženo odsustvom bilo kakvog završnog perioda u svakom od tekstova. Čitatelji koji su upoznati sa pisanjem Semezdina Mehmedinovića ovo će shvatiti kao omaž njegovom djelu “Knjiga prozora” (2014).

Bijele margine

Povratak klatna: fotografije pak pozivaju na “prevođenje”, poput tumačenja snova u psihoanalizi koja zahtijeva da se “nativ” subjekta pretoči u riječi. Stoga je na tekstu da preuzme ulogu kako bi podržao sliku u komplementarnoj logici za vraćanje originalne verzije potisnutog, zaboravljenog teksta ili teksta koji treba izmisliti.

Zašto je raspored toliko važan?

- Izgled je uslovljen poštovanjem originalnog kadriranja fotografije (sa izuzetkom naslovne strane), kao i ravnotežom veličine teksta koja mora da odgovara formatu fotografije. Kao posljedica toga, svaka stranica uključuje ono što bih mogao nazvati “bijelim marginama”. One mogu dobiti posebno značenje kada se prisjetimo, kao Paul Éluard, da: “Pjesme uvijek imaju velike bijele margine, velike margine tišine gdje se željno sjećanje proždire kako bi ponovo stvorilo ekstazu bez prošlosti. Njihov glavni kvalitet je, opet insistiram, ne da prizivaju, već da inspirišu”... čitatelja.

Milomir Kovačević Strašni i Christophe Solioz / ©MILOMIR KOVAČEVIĆ STRAŠNI